

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษาวิจัย

ด้วยข้อมูลจำนวนมากจากหลากหลายประเทศที่นำมาทดสอบกับประเทศไทย ทั้งในระดับราคาสินค้ารวม, ราคาสินค้ารายกลุ่ม และรายสินค้าแต่ละชนิด ด้วยช่วงข้อมูลที่มากที่สุดเท่าที่แหล่งข้อมูลจะเอื้ออำนวย โดยใช้วิธีการทางเศรษฐมิติแบบ Engel and Granger Two-Step Cointegration Approach นำมาสู่ข้อสรุปในประเด็นสำคัญๆสำหรับประเทศไทยดังนี้

ประการแรก ความสัมพันธ์ตามหลักสมมติฐานอำนาจซื้อระหว่างประเทศและกฎราคาเดียวระหว่างประเทศ เป็นความสัมพันธ์ระยะยาวที่ซึ่งผลการทดสอบมักได้รับผลกระทบจากทั้งขนาดข้อมูลที่ทดสอบและช่วงเวลาทดสอบ โดยมีแนวโน้มว่าการทดสอบด้วยข้อมูลขนาดใหญ่ที่ครอบคลุมช่วงที่อัตราแลกเปลี่ยนและระบบการเงินมีเสถียรภาพจะให้ผลการทดสอบสนับสนุนสมมติฐานอำนาจซื้อระหว่างประเทศและกฎราคาเดียวได้มากกว่าการทดสอบโดยใช้ข้อมูลขนาดเล็กในช่วงที่มีความเปลี่ยนแปลงทางการเงินและอัตราแลกเปลี่ยนในระดับสูง อย่างไรก็ตามการทดสอบกฎราคาเดียวในระดับจำแนกรายสินค้า ในบางชนิดสินค้าผลการทดสอบสามารถสนับสนุนกฎราคาเดียวได้อย่างหนักแน่นแม้จะใช้ข้อมูลช่วงสั้นที่ครอบคลุมช่วงเวลาแห่งความผันผวนทั้งทางการเงินและอัตราแลกเปลี่ยน

ประการที่สอง ผลการทดสอบมีความสอดคล้องกันทั้งในการทดสอบกฎราคาเดียวและสมมติฐานอำนาจซื้อระหว่างประเทศโดยสามารถสนับสนุนแนวคิดทั้งสองอย่างหนักแน่นได้ในระดับไม่สูงนัก และพบว่ามีแนวโน้มที่จะสนับสนุนแนวคิดทั้งสอง ด้วยข้อมูลช่วงสั้นง่ายขึ้นเมื่อทดสอบโดยใช้ข้อมูลราคาสินค้าที่มีการแยกย่อยสูง ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากการลดลงของปัญหาในการทำดัชนีราคาสินค้าที่มีได้มีมาตรฐานเดียวกันในแต่ละประเทศ น้ำหนักความสำคัญของแต่ละชนิดสินค้าหรือแต่ละกลุ่มสินค้าในแต่ละประเทศย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพทางสังคม วัฒนธรรมการบริโภค และวิถีการผลิตของประเทศนั้นๆเป็นสำคัญ

ประการที่สาม แม้ว่าความใกล้ชิดเชิงภูมิศาสตร์และขนาดการค้าระหว่างประเทศจะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในภาคปฏิบัติของกฎราคาเดียวและสมมติฐานอำนาจซื้อระหว่างประเทศ แต่ก็มีข้อเท็จจริงที่เพียงพอต่อการยืนยันความเป็นเอกภาพของราคาระหว่างประเทศ ความสอดคล้องของข้อสมมติทางทฤษฎีกับความเป็นจริงในทางปฏิบัติเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ต้องได้รับการพิจารณาควบคู่กันไป โดยมีแนวโน้มว่าสินค้าที่ให้ผลการทดสอบสนับสนุนกฎราคาเดียวซึ่งเป็นรากฐานของสมมติฐานอำนาจซื้อระหว่างประเทศนั้นจะเป็นสินค้ามาตรฐานที่มีการควบคุมราคาภายในประเทศและการนำเข้าหรือส่งออกในระดับต่ำ สำหรับสินค้าที่มีการควบคุมราคาภายในและควบคุมการนำเข้าหรือส่งออกในระดับสูง ไม่มีกรณีใดเลยที่สนับสนุนกฎราคาเดียวอย่างหนักแน่น ดังนั้นความถูกต้องของข้อสมมติทางทฤษฎีซึ่งหมายความรวมถึงความเป็นเสรีทั้งในแง่การแข่งขันและการค้าเป็นปัจจัยสำคัญที่บ่งชี้ถึงระดับประสิทธิผลของการนำกฎราคาเดียวและสมมติฐานอำนาจซื้อระหว่างประเทศไปใช้ในทางปฏิบัติ

นัยเชิงทฤษฎีและนโยบายที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากผลการศึกษาที่มีประเด็นต่างๆดังนี้

ประการแรก ประโยชน์ที่สำคัญของผลการศึกษากฎราคาเดียวและสมมติฐานอำนาจซื้อระหว่างประเทศต่อการวางนโยบายทางเศรษฐกิจ คือ การใช้ค่าความสัมพันธ์ที่ได้เป็นเครื่องชี้ทิศทางโดยทั่วไปในระยะยาวของราคาสินค้าภายในประเทศไทยที่จะตอบสนองต่อนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนและราคาสินค้าในต่างประเทศ การวางนโยบายเศรษฐกิจทั้งระดับมหภาคและจุลภาคใดๆ ควรประเมินผลของความสัมพันธ์ระหว่างราคาสินค้าภายในและอัตราแลกเปลี่ยนตั้งแต่ต้นก่อนการใช้นโยบายจริง

ประการที่สอง เนื่องจากระดับความสัมพันธ์ตามกฎราคาเดียวและสมมติฐานอำนาจซื้อระหว่างประเทศได้รับผลกระทบจากช่วงเวลาทดสอบซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการที่ปัจจัยอื่นๆเข้ามามีอิทธิพลต่อความสามารถในการอธิบายของทฤษฎีในระยะสั้นไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงนโยบายราคาและอัตราแลกเปลี่ยนของภาครัฐ หรือการเก็งกำไรค่าเงินและการกักตุนสินค้าต่างๆ เป็นต้น ดังนั้นการประเมินทิศทางราคาสินค้าของไทยในระยะสั้นจำเป็นจะต้องพิจารณาปัจจัยอื่นๆประกอบในรูปของระบบสมการที่แสดงความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจที่เปิดโอกาสให้นำปัจจัยภายนอกที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดหมายเข้ามามีบทบาทร่วมด้วย

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการประมวลแนวคิดและผลการศึกษาทั้งหมดข้างต้นทำให้เห็นชัดถึงขีดจำกัดของกฎราคาเดียวและสมมติฐานอำนาจซื้อระหว่างประเทศในการอธิบายความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติเนื่องจากข้อสมมติที่ตั้งไว้บิดเบือนออกจากความเป็นจริง โดยเฉพาะกับประเทศไทยที่มีความแตกต่างอย่างมากจากระบบเศรษฐกิจของประเทศตะวันตกที่เป็นต้นแบบทฤษฎี ซึ่งนักวิจัยจำนวนหนึ่งได้นำแนวคิดเหล่านี้ไปใช้โดยไม่มีความระมัดระวังเพียงพอทำให้เกิดจุดอ่อนในการวิเคราะห์ ดังนั้นเพื่อพัฒนาความเข้าใจให้ลึกซึ้งขึ้นอันจะนำมาสู่กระบวนการวิเคราะห์ที่มีประสิทธิผลเต็มที่สำหรับกฎราคาเดียวและสมมติฐานอำนาจซื้อระหว่างประเทศจึงควรมีการศึกษาต่อยอดจากงานศึกษาระดับนี้ในประเด็นต่างๆดังต่อไปนี้

ประการแรก งานศึกษาระดับนี้ยังจำกัดขอบเขตการศึกษาเพียงในกรอบข้อสมมติของทฤษฎีเท่านั้นและวิธีการวิเคราะห์ในงานศึกษานี้เน้นที่ความสัมพันธ์ระยะยาวเพื่อให้สอดคล้องกับบริบททางทฤษฎี ทำให้ข้อสรุปทางการศึกษาที่ได้รับบ่งชี้เพียงแนวโน้มและระดับการยอมรับหรือปฏิเสธกฎราคาเดียวและสมมติฐานอำนาจซื้อระหว่างประเทศอย่างกว้างๆ จึงเปิดช่องทางให้ศึกษาต่อไปว่าปัจจัยที่กำหนดระดับการยอมรับหรือปฏิเสธแนวคิดที่ชัดเจนมีปัจจัยใดบ้าง แต่ละปัจจัยมีผลกระทบในระดับมากน้อยเพียงไร เช่น แม้จะทราบจากการศึกษาว่าสินค้าที่มีการควบคุมราคาสินค้าภายในประเทศในระดับสูงดังเช่นน้ำตาลทรายขาวจะไม่สามารถให้ผลการทดสอบที่สนับสนุนกฎราคาเดียวได้ แต่ก็ไม่สามารถคาดการณ์ได้โดยละเอียดว่าเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับการแทรกแซงแล้วส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลในการอธิบายของกฎราคาเดียวมากน้อยเพียงใดทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งไม่อาจทราบว่าการแทรกแซงในลักษณะเดียวกันนี้ส่งผลกระทบต่อสินค้าอื่นๆแตกต่างกันหรือไม่เพียงไร เป็นต้น

ประการที่สอง ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนมาเป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัวภายใต้การจัดการนานพอควร เป็นที่สังเกตเห็นโดยทั่วไปว่าบ่อยครั้งที่อัตราแลกเปลี่ยนตลาดมีการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วก่อนการเปลี่ยนแปลงในราคาสินค้าเปรียบเทียบระหว่างประเทศ โดยอัตราแลกเปลี่ยนได้รับผลกระทบจากปัจจัยภายนอกจำนวนมากโดยเฉพาะปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ด้วยเหตุนี้การกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสมระหว่างระดับราคาสินค้ารวมในประเทศไทย, ระดับราคาสินค้ารวมในต่างประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยน

ตลาดย่อมได้รับผลกระทบตามไปด้วย ดังนั้นการทดสอบสมมติฐานอำนาจซื้อระหว่างประเทศเพิ่มเติมโดยใช้ข้อมูลหลังจากช่วงที่ได้มีการศึกษาแล้วนี้จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องของธุรกรรมที่เกิดขึ้นจริงกับรูปแบบความสัมพันธ์ที่เป็นหลักในการทดสอบ